

Примљено: 10. 10. 2025		
Орг. јед.	Број	Прилог
02-45	52	

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

НОВИ САД, 10. 10. 2025.

САВЕТУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ

ПРЕДМЕТ: Извештај о догађањима на Факултету између 26. августа и 8. септембра 2025. године

1

Филозофски факултет је блокиран 2. децембра 2024. године, уласком групе студената са захтевом да се обуставе све наставне и ненаставне активности, што је подразумевало и да се прекине скуп „Сусрет култура“, организован поводом 70 година од оснивања Факултета. Током те недеље, одржано је неколико састанака са студентима у блокади, на којима им је предочено да блокада рада установе може имати врло негативне последице и по студенте и по запослене, нарочито ако буде трајала више месеци, што се већ тада могло наслутити. Један од захтева студената је био и да се управа изјасни о свим дешавањима на Факултету, посебно о студентском протесту. Управа је изразила безрезервну подршку студентским захтевима, али не и блокади рада Факултета. За овакав став управе студенти у блокади нису имали разумевања, те је непосредна комуникација између управе и студената у блокади замењена посредном, уз ангажовање секретара и стручних служби Факултета.

Факултет је прекинуо извођење наставе 16. децембра, након изјашњења одсека и одлуке ННВ, при чему су активности појединих служби одржаване на нивоу нужног функционисања установе, пре свега Рачуноводства и Службе за општа и правна питања, а неке повремено или пак нередовно, као што су Студентска и Служба одржавања, а све у складу са одлукама студената у блокади. Стручна тела Факултета су радила несметано, пре свих ННВ и ИВ.

Током априла су обновљени разговори са студентима у блокади, нарочито у светлу неопходности да се крене са надокнадом наставе. Одржано је неколико састанака и са запосленима, али су тек почетком јуна одржана два продуктивна састанка са студентима у блокади, на којима су формулисани принципи како да се надокнади пропуштена настава. Након усвајања Плана надокнаде наставе, 9. јуна је обновљен наставни процес на Факултету, а истог дана је уведена и забрана уласка члановима Деканата у зграду. Ова забрана није никада опозвана.

У другој половини јула је одржан пријемни испит у ОШ „Прва војвођанска бригада“, будући да студенти у блокади нису дали сагласност да се овај одржи у згради Факултета. Крајем јула је

одржан још један састанак са студентима у блокади, на којем су обавештени да је Министарство просвете донело Стручно упутство, које предвиђа да све активности, и наставне и испитне, треба да буду окончане до краја октобра, што је услов за почетак наставе у новој школској години. То је подразумевало да Факултет треба да усвоји календар испитних рокова, који је предвиђао почетак одржавања испита најкасније од 1. септембра 2025.

Након јулске седнице ННВ, на којој је усвојен календар испитних рокова, а нарочито после 12. августа, када је одржан пленум студената у блокади нашег факултета, постало је јасно да наши студенти неће лако прихватити да се испити одржавају у згради. То су ми потврдили и неки лични извори који имају добре контакте са студентима у блокади.

Имајући све претходно наведено у виду, било је нужно предузети кораке који ће показати решеност управе да се и овај облик функционисања Факултета покрене, посебно у светлу Стручног упутства Министарства, које је почетак наставе у следећој школској години условило реализацијом свих наставних и испитних активности у текућој. Осим тога, управа није могла да прихвати чињеницу да наши студенти буду у неповољнијем положају од других на УНС. Подсећања ради, на неким факултетима УНС са одржавањем испита започето је још у јулу месецу.

II

Због изостанка договора о начину реализације испита у згради Факултета, 26. августа, око 5:40, група од око 25 запослених је ушла на Факултет, међу којима су били и декан и продекан за финансијско-организационе послове. Тада је најпре замењено неколико брава, како би се осигурао контролисан улазак на Факултет и излазак из њега. У самом улазу је затечена једна студенткиња, она је осталима јавила да смо у згради, тако да су студенти почели да силазе у приземље. Све ове активности су обављене без икаквих инцидената и непријатности.

Са студентима затеченим на Факултету обавио сам разговор, предочено им је због чега смо у згради и шта од њих очекујемо. Разговор је у почетку био помало непријатан, али је његов даљи ток био знатно смирењији. По завршетку разговора студенти су нам саопштили да се морају договорити, нешто касније сам их потражио у једној од учионица, где су ми саопштили да ће изаћи из зграде. Сви студенти су до 8 сати ујутро изашли, без икаквог отпора, физичког или вербалног. Након тога је почело спремање зграде. Овде бих још једном нагласио да је циљ уласка у зграду Факултета био – стварање услова за одржавање испитног рока. С друге стране, затечени студенти су се сагласили са захтевом да напусте зграду Факултета.

Иако је око поднева истог дана забележено веће окупљање испред улаза у Факултет, тек нешто око 15 сати су почеле интензивније активности са Правног факултета, што из саме зграде, што из дворишта. Било је јасно да студенти покушавају да са те стране поново уђу у зграду ФФУНС.

Студентима смо у два наврата предлагали да петочлана делегације дође на разговоре, али је то одбијено.

Нешто после 18 сати, након вишекратних покушаја, група младића, међу њима и студената, успела је да на силу уђе у Студентску службу, и то ломљењем механизма за затварање те избацивањем прозора из лежишта. Било их је између 10 и 15. Покушавали су да наставе у централни део зграде. Након више упозорења да је провала кривично дело, а и због сигурности свих запослених, био сам принуђен да позовем полицију, која је око 19 сати и дошла на ФФУНС.

Након доласка полиције, група младића која је насилно ушла на Факултет напустила је просторије Студентске службе.

Током полицијског увиђаја, окупљени грађани су поручили по полицајцу да ће нам осигурати безбедност приликом изласка, али да зграду оставимо отворену. То сам одбио. Полицајцу смо саопштили да, уколико се полиција повуче, и ми ћемо бити принуђени да напустимо зграду, али да је нећу остављати откључану.

Нешто око 22 сата саопштено нам је да ће полиција остати у згради и испред ње, те смо и ми одлучили да у згради останемо и током ноћи.

Сутрадан, дакле 27. августа, студентима сам предложио да путем имејла доставе своје захтеве, што су у послеподневним сатима и учинили. На један од мејлова сам им одговорио да је ово одлична основа за решавање проблема и да ће у најскорије време добити званичан одговор.

Међутим, нешто после 17 сати је стигао захтев ултимативног карактера да до 22 сата полиција напусти зграду. С обзиром на то да је неколико стотина људи већ било испред зграде и да је постојала реална опасност од насилног уласка у њу, ту опцију нисам разматрао.

Након 22 сата 27. августа су се десили први већи нeredи испред зграде Факултета.

Мој предлог упућен студентима био је да позову грађане и активисте да се повуку, као и да се јавно изјасне да више неће насилно покушавати да уђу у зграду Факултета, што би омогућило да се отпочне дијалог без спољних притисака, а истовремено створило услове да се и полиција повуче са Факултета. Студенти су инсистирали да прво полиција напусти зграду ФФУНС.

Међутим, већ 1. септембра полиција је интервенисала испред ФСФВ, а убрзо је заказан и велики протест за 5. септембар, што је наговештавало да ситуација неће ићи у правцу деескалације. Ово је, нема сумње, одгодило излазак полиције са ФФУНС за недељу дана.

Овде морам да нагласим да би, у ситуацији када је сасвим извесно да готово свакодневна масовна окупљања могу угрозити имовину Факултета и запослене који бораве на њему, захтев за повлачење полиције био крајње неодговоран потез, због којег би и сам декан за све евентуалне последице могао прекршајно и кривично одговарати.

Даље, током окупљања демонстраната испред зграде ФФУНС и боравка полиције у њој било је неминовно ограничавање циркулације запослених, нарочито у послеподневним сатима. Није постојала никаква забрана уласка у зграду ФФУНС, али су једноставно околности у згради и испред ње диктирале динамику кретања. Од 1. септембра су и службе Факултета имале редован

приступ згради. Коначно, напомињем да је смањен број запослених у згради Факултета био изнуђена мера у ситуацији угрожавања имовине установе и безбедности лица која су боравила у њој.

Прве недеље септембра су студенти у блокади у два наврата, ако се не варам, изгласали да ће се сагласити са одржавањем испита у згради ФФУНС, али из неког разлога те су одлуке оба пута опозване. Не бих се бавио спекулацијама, али је ово врло индикативно.

На самом крају, немам никакву дилему да ли је требало нешто предузети да би се почело са одржавањем испита, посебно у ситуацији изостанка договора са студентима у блокади, ни да ли је због насилног упада у Студентску службу требало позвати полицију, али на сва даља дешавања око Факултета управа није имала никаквог утицаја. Зато су се тек након протеста 5. септембра стекли услови да полиција напусти зграду Факултета, и то 8. септембра у 9 сати. Сви можемо бити срећни што је ова епизода прошла без трагичних последица, но, простора за задовољство оставља чињеница да се одржавају испити (за готово 2000 студената сваке недеље), али пут којим смо прошли да бисмо све то постигли у свима нама је оставио озбиљне последице, мање или више видљиве.

III

Са студентима у блокади смо у међувремену о неким питањима постигли усмени договор: почели су преузимање својих ствари, а у згради одржавају пленуме у АМФ, у складу са радним временом ФФУНС.

Став управе јесте да је на неке од студентских захтева могуће одговорити потврдно:

- (1) управа је сагласна да студенти за одржавање пленума користе АМФ, три пута недељно, у складу са распоредом испита/часова и радним временом ФФУНС;
- (2) сагласни смо да по потреби и уз претходну најаву користе кино-салу;
- (3) након што се изнесу ствари из П8 и П9, треба сагледати просторне капацитете Факултета, што би омогућило да се у складу са распоредом користи и нека учионица или друга одговарајућа просторија;
- (4) управа је става да неће покретати дисциплинске поступке против студената све док се не омета рад ФФУНС, испита тренутно а касније и наставе.

IV

Без обзира на опречна мишљења у погледу улоге управе у последњим догађајима и њене одговорности, нема сумње да је управа деловала у складу са Законом о високом образовању (члан 8), Законом о раду (члан 16) и Статутом Факултета (члан 57).

Управа је током девет месеци блокаде показала и више него толерантан став, стрпљиво чекајући тренутак да предузме нужне кораке ка нормализацији рада Факултета. С друге стране, нарочито у контексту оштрих друштвених подела, у потпуности је разумљиво и незадовољство дела запослених који су покренули иницијативу за разрешење декана.

Поменута иницијатива покренута је противно Статуту и Пословнику о раду одсека, што пак мене лично не ослобађа обавезе да се у форми извештаја обратим Савету ФФУНС, који би се о њему изјаснио. Уколико Савет не усвоји овај извештај, јавним или тајним гласањем, што се на симболичан начин може сматрати и изјашњавањем о поверењу декану, поднећу Савету захтев за разрешење са дужности декана ФФУНС.

Проф. др Миливој Алановић, декан ФФУНС

